

خبرنامه مقابله با فقر و نابرابری

به سفارش معاونت رفاه اجتماعی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
معاونت رفاه اجتماعی

پژوهشگاه مطالعات توسعه جاد دانشگاهی

عضو کمیسیون زنان مجلس: تخصیص سه هزار میلیارد
ریال به بیمه زنان سرپرست خانوار

همشهری آنلاین:
ایرانی‌ها در یک سال گذشته چقدر فقیرتر شده‌اند؟

رئیس بنیاد علوی: تحویل مسکن به خانوارهای دارای
بیش از دو فرزند معلول در سال ۹۹

لیلا فلاحتی: رتبه ۱۴۸ ایران در حوزه شکاف جنسیتی از
میان ۱۵۳ کشور

دبیرکل سازمان ملل متحد: فقر شدید سالانه ۱۰۰
میلیون انسان به دلیل هزینه‌های مراقبت‌های
سلامت

شهردار تهران:
رشد ۱۸ درصدی حاشیه‌نشینی در تهران

رئیس کمیته امداد: آمار تکان‌دهنده از فقر
خوراکی و پوشاک در ۳۲ شهرستان

رئیس سازمان مدیریت استان تهران: نیمی از
تهرانی‌ها جزء ۳ دهک بالای درآمدی هستند

شماره سی و نهم

۲۱ الی ۲۷ آذر ۱۳۹۸

تاریخ انتشار: ۳۰ آذر ۱۳۹۸

رتبه ۱۴۸ ایران در حوزه شکاف جنسیتی از میان ۱۵۳ کشور		"تهیدستان" یا "حاشیه‌نشینان"	
چوب حراج به اموال عمومی؟	۱۸	کلیه‌ام را می‌فروشم تا مانع تن‌فروشی زخم شوم	۴
فائو درباره وضعیت سوء تغذیه در منطقه آسیا و اقیانوسیه هشدار داد	۱۹	فقر احق می‌کند	۶
وزیر نیرو خبر داد: احتمال افزایش ۷ درصدی قیمت آب و برق	۱۹	پنج نمونه از حمایت‌گری کارآمدی که با فقر جهانی مبارزه می‌کنند	۹
۴۶۴ دانش‌آموز بازمانده از تحصیل در کردستان جذب شدند	۱۹	ثبات اقتصادی و مسئله فقر در ایران	۱۱
بیشترین افراد فاقد بیمه در کدام استان زندگی می‌کنند؟	۲۰	فقر شدید سالانه ۱۰۰ میلیون انسان به دلیل هزینه‌های مراقبت‌های سلامت	۱۴
آزمون کارشناسی ارشد و سهمیه‌های کنکور	۲۰	رشد ۱۸ درصدی حاشیه‌نشینی در تهران	۱۶
توجه به معلولان روی کاغذ	۲۰	آمار تکان‌دهنده از فقر خوراکی و پوشاک در ۳۲ شهرستان	۱۶
تبلیغ انتخاباتی با دستمزد کارگران	۲۰	نیمی از تهرانی‌ها جزء ۳ دهک بالای درآمدی هستند	۱۶
از هر ۱۴۵ دانش‌آموز یک نفر در خطر اعتیاد است	۲۱	تخصیص سه هزار میلیارد ریال به بیمه زنان سرپرست خانوار	۱۷
گزارشی از زندگی بومیان و کارگران مهاجر در منطقه آزاد: مطرودان کیش	۲۱	ایرانی‌ها در یک سال گذشته چقدر فقیرتر شده‌اند؟	۱۷
سهم رفاه اجتماعی در بودجه ۹۹	۲۱	تحویل مسکن به خانوارهای دارای بیش از دو فرزند معلول در سال ۹۹	۱۷
	۲۱	پیش‌بینی رشد اقتصادی ۴ درصدی در پنج سال آینده	۱۷
			۱۸

"تهیدستان" یا "حاشیه‌نشینان"

و منافعشان را پیگیری کنند، سراغ دارید؟ جنبش تهیدستان فاقد یک ساختار سازمان یافته است و به همین دلیل، کنش‌های اعتراضی آن تصادفی و غیرقابل پیش‌بینی اما مداوم و پیوسته است. شورش‌های شهری ابتدای انقلاب که به تسخیر و تصاحب بسیاری از مجتمع‌های ساختمانی در مهر و موم‌های انقلاب ۵۷ منجر شد یکی از نمونه‌های بارز کنش اعتراضی و جنبش تهیدستان است. بررسی آن حوادث تا حدی چگونگی پیوند خوردن جنبش تهیدستان با تحولات سیاسی را روشن می‌کند. اگرچه باید برای این نکته مهم نیز تأکید کرد که ترکیب جمعیتی تهیدستان ۴۰ سال پس از انقلاب ۵۷ با آن روز، دستخوش تحولات اساسی شده و تهیدستان ایران ادوار متعددی را پشت سر گذارده‌اند. باین وجود، بر اساس شواهد متعدد در تاریخ جنبش‌های اجتماعی، تهیدستان شهری نسبت به شرایط سیاسی دورانی واکنش نشان می‌دهند. شناخت این سازوکار در تبیین آنچه در ایران امروز می‌گذرد، از اهمیت فراوان برای دولت و ملت برخوردار است.

در هفته‌ای که گذشت، اخبار زیر جلب توجه می‌کند:

- دبیرکل سازمان ملل، گفت: غیرقابل قبول و ناعادلانه است که نیمی از جمعیت جهان هنوز به خدمات ضروری سلامت دسترسی ندارند و هر ساله ۱۰۰ میلیون نفر به دلیل هزینه مراقبت‌های سلامت دچار فقر شدید می‌شوند.
- پیروز حناچی، شهردار تهران با اشاره به حاشیه‌نشینی، گفت: اگر هدف ما افزایش قیمت مسکن در شهر باشد، شهرها را به حاشیه هدایت می‌کند. رشد سکونتگاهی در تهران دو درصد است، در حالی که در حاشیه‌های شهر ۱۸ درصد شده است.
- رئیس کمیته امداد امام خمینی (ره) گفت: بر اساس پژوهشی که در سال ۹۶ از سوی کمیته امداد در ۳۲ شهرستان در خصوص فقر خوراکی و پوشاکی آغاز شده است، به اعداد

«حاشیه‌نشینی» از جمله واژه‌هایی است که برای اشاره به فرودستان ساکن در مناطق پیرامونی شهرها و گاه در معناهای گسترده‌تر از این به کار می‌رود. بنا بر نظریات (۱۳۹۱) این واژه به سنت جامعه‌شناسان مکتب شیکاگو بازمی‌گردد که گرایش دارند تا با دادن ویژگی‌های خاصی که تهیدستان را از جریان اصلی زندگی شهری جدا می‌سازد، به ذاتی ساختن این مفهوم پردازند. واژه تهیدستان شهری در مقایسه با حاشیه‌نشینان یا فرودستان شهری، تا حد زیادی جنبه‌های اجتماعی-اقتصادی و حتی سیاسی چنین پدیده‌ای را نشان می‌دهد. جنبش تهیدستان شهری را از منظرهای مختلف می‌توان مورد بحث و تحلیل قرار داد که یکی از آن‌ها، منظر سیاسی است. رویکرد سیاسی به تهیدستان اغلب در پی پاسخ به این سؤال است که تهیدستان در چه مقاطع و لحظاتی از زندگی روزمره خود می‌توانند کنش سیاسی داشته باشند؟ خودسوزی «بوعزیزی»، دستفروش جوان تونس منجر به چنان جنبشی شد که به برکناری «بن‌علی»، رئیس‌جمهور تونس انجامید. پس از این حادثه، تهیدستان بودند که همراه با طبقه متوسط، فضای عمومی را تسخیر کردند. بی‌تردید نباید در مورد اثرات خودسوزی «بوعزیزی» در انقلاب تونس اغراق کرد؛ آن جنبش حاصل اعتراض نسبت به شرایط اقتصادی در تونس بود و «بوعزیزی»، تنها محرک اولیه بود. اما این حادثه نشان داد چگونه مطالبات تهیدستان می‌تواند به‌عنوان یکی از عناصر گفتمان انقلابی، نقش مهمی در تحولات اجتماعی ایفا کند.

جنبش اجتماعی تهیدستان شهری در مقایسه با دیگر جنبش‌های اجتماعی، مختصاتی خاص و متفاوت دارد. تهیدستان امکاناتی بسیار محدود برای طرح مطالباتشان و پیگیری منافعشان دارند. آن‌ها روزنامه، انجمن و حزب ندارند تا به واسطه آن به وضع موجود که هستی و بقای خود و خانواده‌شان را در معرض تهدید قرار داده اعتراض کنند. در شرایط کنونی آیا امکانی که به واسطه آن تهیدستان شهری خود را ذیل هویت «تهیدستان شهری» تعریف

تکان دهنده‌ای رسیده‌ایم.

● رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان تهران با بیان اینکه ۷۸ میلیون نفر یارانه‌بگیر در کشور وجود دارد، گفت: ۴ میلیون و ۵۰۰ هزار خانوار در استان تهران ساکن هستند که از این تعداد، ۴ میلیون خانوار یارانه می‌گیرند.

● بنا به گفته فاطمه ذوالقدر، عضو کمیسیون زنان مجلس شورای اسلامی و اعلام معاونت زنان ریاست جمهوری، تعداد زنان سرپرست خانوار به بیش از سه میلیون و ۶۰۰ هزار نفر می‌رسد.

● مرکز پژوهش‌های مجلس در گزارشی اعلام کرد حدود ۲۳ تا ۴۰ درصد از جمعیت ایران در سال ۹۷ زیر خطر فقر بودند. همچنین، شاخص خط فقر در سال ۹۷، درآمد ماهانه ۵۵ درصد خانوارها کمتر از ۳ میلیون و ۴۰۰ هزار تومان بوده است.

● رئیس بنیاد علوی، گفت: برای حدود ۱۴ هزار و ۱۰۰ نفر از خانوارهای دارای بیش از دو معلول فاقد مسکن، بنیاد مستضعفان تفاهم‌نامه‌ای را منعقد کرده است که براین اساس، ۵۰ درصد هزینه ساخت مسکن این گروه را متقبل شده است.

● رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران اعلام کرد: براساس گزارش‌های اقتصادی، در پنج سال آینده رشد چهار درصدی برای اقتصاد ایران پیش‌بینی شده است.

● مدیرکل امور بین‌الملل معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری با استناد به آخرین گزارش مجمع جهانی اقتصاد در خصوص شکاف جنسیتی، بیان کرد: امسال ۱۵۳ کشور در این گزارش مورد بررسی قرار گرفتند که در این میان ایران در رتبه ۱۴۸ قرار گرفته است.

۵

خبرنامه مقابله با فساد و فقر

شماره سی و نهم

۲۱ الی ۲۷ آذر ۱۳۹۸

تاریخ انتشار: ۳۰ آذر ۱۳۹۸

بخش اول

مبارزه با فقر،
تبعیض و
نابرابری

کلیه‌ام را می‌فروشم تا مانع تن فروشی زخم شوم

مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه قصد دارد در قالب مجموعه‌ای از گزارش‌های موردی و میدانی نمودهای آشکار و حاد فقر و نابرابری در جامعه را به تصویر بکشد، تا از این طریق مسائل و مصائب فقرا را به گوش سیاست‌گذاران و نهادهای حاکمیتی و عمومی برساند. شاید از این طریق روزنه‌ای جهت ساماندهی و رسیدگی و مقابله با ریشه‌های بروز این وضعیت گشوده شود. در گزارش پیشرو به بازار خرید و فروش اعضای بدن پرداخته شده است. به همان نسبت که قدرت خرید مردم در سال‌های اخیر کاهش یافته، قدرت و ابتکار عمل‌شان در حوزه فروش افزایش یافته است. هر روز کالای تازه‌ای در سبد فروش قرار می‌گیرد و راهی بازار می‌شود تا بنا بر اصل اصیل و خدشه‌ناپذیر عرضه و تقاضا قیمت‌گذاری و فروخته شود. از این جمله‌اند کالاهای کلیه، کبد، مغز استخوان و خون. هر کدام بازار مخصوص و فروشندگان و خریداران خاص خود را دارند و قیمت‌ها بنا به وفور و کمیابی گروه خونی و عضو اهدایی گستره‌های متفاوتی را در برمی‌گیرد.

تا بیست سال قبل معاملات غیرقانونی‌ای که برای خرید و فروش اعضای بدن وجود داشت، به محل‌های خاص و پنهانی مثل کوچه و پس‌کوچه ناصرخسرو و بازار محدود بود. طی سال‌های اخیر گستره این بازار عمومی‌تر شد و راه خود را به خیابان‌های سطح شهر و کسب و کار به سطح اینترنت و شبکه‌های مجازی راه پیدا کرده و انواع و اقسام و بسایت‌ها و کانال‌ها بوجود آمده‌اند که به طرق مختلف اقدام به بازاریابی می‌کنند. با یک جستجوی ساده انبوهی از درخواست‌ها و آگهی‌های فروش کلیه، کبد و مغز استخوان ظاهر می‌شود. با مدیران و صاحبان این سایت‌ها و کانال‌ها که صحبت می‌کنیم، اولین نکته‌ای که هر کدام بر آن تأکید می‌کنند، این است که کارشان کاملاً قانونی است و برای حل کردن مشکلات مردم

این کار را شروع کرده‌اند. ارسال صاحب یکی از این صفحات می‌گوید:

«تا قبل از این، خرید و فروش اعضا انحصاری و در دست عده‌ای محدود بود. طرف از این راه دلالتی می‌کرد، بعضاً ماهی ۲۰۰-۳۰۰ میلیون از این کار درآمد داشت. هم از خریدار و هم از فروشنده چند میلیون می‌گرفت تا این دو نفر را به هم معرفی کند. این دلال‌ها با بیمارستان‌ها ارتباط داشتند از طریق کادر بیمارستان به لیست افراد در انتظار اهداء عضو دسترسی پیدا

برای دردهای زندگی او نخواهد داشت. انتظار دارم بد و بیراهی بگوید و تلفن را قطع کند. اما نمی‌کند و از سر ناچاری از شرایط زندگی اش می‌گوید:

«قبلا کلوپ اجاره فیلم داشتم. گفتند مجوز نداری و غیرقانونی است. در کلوپ را بستند. چند سالی هست که کارگری می‌کنم، بار جابجا می‌کنم، عمه و بنایی می‌کنم، در دامداری کار می‌کنم. اما این کارها یک روز هست، یک روز نیست. روزهایی که برای کار می‌روم از صبح زود تا شب کار می‌کنم برای ۳۵ هزار تومان. آخر مگر با ۳۵ هزار تومان می‌شود زندگی کرد؟ همین را هم نمی‌دهند و مزدمان را می‌دزدند و می‌گویند نداریم. الان جایی کار می‌کردم اما پولم را نمی‌دهند. چند روز از اجاره خانه گذشته اما ندارم که بدهم. زخم هم امروز قهر کرد و از خانه رفت. می‌گوید "هر روز با خاک و گل به خانه می‌آیی و من باید بشویم و بسابم، اما پول به این خانه نمی‌آوری". یک بچه نه ماهه داریم. الان چند ماه است که پیش مادر زخم گذاشتیم اش. نمی‌توانم هزینه‌هایش را بدهم. زخم هم دیگر بریده است. نمی‌تواند تحمل کند. چند هفته است که از خانه بیرون می‌رود و دیر می‌آید. وقتی می‌پرسم کجا بودی، می‌گوید "تو که عرضه پول درآوردن نداری، من مجبورم پول دربیآورم. به تو هم ربطی ندارد که چطور این کار را می‌کنم". اما من که می‌دانم چه کار می‌کند. آگهی کردم کلیه‌ام را بفروشم، شاید از این بدبختی دربیایم.»

به او می‌گویم «آخر می‌دانی باید چند برابر مبلغی که از فروش کلیه گیرت می‌آید، در چند سال آینده خرج معالجه و درمان خود کنی؟» می‌گوید:

«می‌دانم. پول را که بگیرم همه‌اش را یک جا می‌دهم به زخم تا دیگر مجبور نباشد این کار را کند و در خانه بماند. این که من کلیه‌ام را بفروشم بهتر است تا او خودش را بفروشد. من که اول و آخر با این کار حمالی و بیگاری جانم در خواهد آمد، چه فرقی می‌کند. بگذار حداقل این جان یک دفعه دربیاید که این بنده خدا از این بدبختی نجات پیدا کند.»

لازم نیست اقتصاد سیاسی خوانده باشی و با نقدهای مارکس و لوکاچ از سرمایه‌داری آشنا باشی تا متوجه شوی در این ساختار اقتصادی انسان ناگزیر از فروش خود است. این جوان اهل بندر ترکمن این واقعیت را بهتر از هر اقتصاددانی می‌داند. تن فروشی، کلیه‌فروشی، خون‌فروشی و نوزادفروشی همه و همه منتهاالیه منطقی آن نوع اقتصادی است که در آن همه چیز از جمله انسان و نیروی کارش و تمامیت زندگی اش را به کالا بدل می‌کند. آن‌هایی که چیز دیگری برای فروش ندارند، چاره‌ای جز آن ندارند که با بافت و استخوان‌های بدن‌شان به میدان بیایند و این آخرین دارایی‌هایشان را در سبد مزایده گذاشته و به بازار بیآورند. در این میان نیازی نیست مسئولان و مدیران ذی‌ربط سقراط‌وار انگشت به دهان بگیرند و در بحر

می‌کردند. این دلال‌ها برای هر فروشنده‌ای که به سراغ‌شان می‌رفت، چندین مورد خریدار زیر سر داشتند. البته این‌ها هنوز هم فعالیت دارند. کارشان تضمینی است، پولشان را که بگیرند خریدار و فروشنده را بهم معرفی می‌کنند و بقیه کارها با خود دو نفر است. اما این جا ما فقط واسطه‌ای هستیم که خریدارها و فروشنده‌ها می‌آیند و آگهی‌شان را منتشر می‌کنند. به هیچ چیز دیگری هم کار نداریم، فقط برای هر آگهی ۵۰۰۰ تومان می‌گیریم. همین الان سایت‌هایی هستند که برای همین کار ۳۰۰ هزار تومان حق عضویت می‌گیرند. اما ما واقعا هدف مان چیز دیگری است و می‌خواهیم به مردم کمک کنیم.»

پس از شنیدن صحبت‌های ارسلان با یکی از آگهی‌دهندگان فروش کلیه در سایت تماس می‌گیریم. زنی ۳۸ ساله و ساکن تبریز. این اطلاعاتی است که زیر آگهی فروش کلیه +O اش درج شده است. لهجه شیرینی دارد و با صدایی موقر صحبت می‌کند. همان ابتدای مکالمه مان به او می‌گوییم که خریدار کلیه نیستیم و برای مصاحبه با او تماس گرفته‌ام. با مهربانی می‌پذیرد و از شرایط زندگی اش برایمان می‌گوید:

«دو تا بچه بزرگ دارم، یه پسر سرباز و یه دختر دبیرستانی. اما با این سن و سال هنوز نتوانسته‌ام برای خودم و بچه‌هایم یک سرپناه مستقل جور کنم. مجبوریم در خانه پدر شوهرم زندگی کنیم. من برای این بچه‌ها حاضرم هرکاری کنم. به همین خاطر به این فکر افتادم که یکی از کلیه‌هایم را بفروشم تا با پول آن بتوانیم خانه‌ای بگیریم. تا الان دو مشتری برایم پیدا شده. یکی از ترکیه بود. من به استانبول رفتم و کارهای اولیه را انجام دادیم، اما بیمارستان آن جا قبول نکرد و گفتند من خارجی‌ام و عمل پیوند بین دو نفر با دو تابعیت مختلف خلاف قانون است. چند وقت پیش هم یک نفر در شیراز پیدا شده بود. او هم خارجی و اهل عمان بود. آن جا هم کارهای اولیه را انجام دادیم و به بیمارستان صدرا رفتیم و اما آن‌ها هم به همان دلیل قبول نکردند. دست از پا درازتر برگشتیم.»

از او درباره کارش می‌پرسم: «هر روز از ساعت ۶ صبح تا ۶ غروب در یک کارخانه شکلات‌سازی کار می‌کنم، اما با این حقوق‌ها نمی‌شود زندگی کرد. تازه به دنبال شغل دوم هم هستم. می‌دانم این عمل خطرناک است و عواقب دارد، اما چاره‌ای ندارم. برای آینده بچه‌هایم مجبورم این کار را انجام دهم.»

نفر بعدی که با او صحبت می‌کنم، مرد ۳۴ ساله‌ایست اهل بندر ترکمن. به محض این‌که می‌گویم به خاطر آگهی اش در سایت خرید و فروش کلیه با او تماس گرفته‌ام، با هیجان و به سرعت می‌گوید «من قیمت را ۸۰ میلیون گذاشته بودم، اما الان حتی اگر ۵، یا حتی ۴۰ تومان هم بخواهید کلیه‌ام را...». قبل از این که جمله اش را تمام کند، با شرمندگی به او می‌گویم قصدم خرید کلیه نیست و بابت مصاحبه‌ای تماس می‌گیرم که هر دو می‌دانیم هیچ نتیجه‌ای

بخش اول

مبارزه با فقر،
تبعیض و
نابرابری

مکاشفت مستغرق شوند تا دست آخر اظهار نظر کنند که تن فروشی بهتر است یا کلیه فروشی و رأی به اولویت فروش کلیه صادر کنند. این نه شوخی است و نه اغراق و بزرگنمایی. فراموش نکرده‌ایم اظهارات فاضلانۀ عضو کمیسیون بهداشت و درمان مجلس را که چند وقت پیش گفته بود چه اشکالی دارد فردی که فقیر است و با دریافت ۲۰-۳۰ میلیون زندگی‌اش متحول می‌شود، کلیه‌اش را بفروشد! متأسفانه سطحی‌نگری در میان مسئولان این کشور چنان اپیدمی و فراگیر شده است، که گویی جملگی فراموش کرده‌اند نباید در سطح آثار و تبعات ناشی از فقر باقی ماند و منشأ بروز این دوگانه‌های کاذب را که فرد را مجبور می‌کند بین گرسنگی و فروش اعضای بدنش یکی را انتخاب کند، باید در جای دیگری جستجو کرد. اما این نوع اظهارنظرها و واکنش‌ها از سوی صاحب‌منصبان که نمک روی زخم و خاک در چشم این مردمان فرودست می‌پاشند، محدود به این مورد نمی‌شود. مسئولان ذی‌ربط در وزارت بهداشت در اغلب موارد بالکل منکر فروش اعضای بدن می‌شوند و در مقابل محدود مواردی هم که وجودشان را می‌پذیرند راهکارهای سلیبی و قهرآمیز پیشنهاد می‌کنند. از جمله این واکنش‌ها باید به اظهارات سرپرست مرکز مدیریت پیوند اشاره کرد که بارها و به کرات در گفتگو با خبرگزاری‌های مختلف گفته است که برخی از این اقدامات برای مشوش کردن اذهان است، چراکه دشمن از طرق مختلف درصدد برهم‌زدن آرامش جامعه ما است و از این فرض نتیجه گرفته است که قانون‌گذاران باید قوانینی وضع کنند که افراد جرأت نکنند برای فروش کلیه آگهی دهند. متأسفانه در سالهای اخیر این نوع واکنش‌ها از سوی مسئولان رواج یافته است که واقعیات و رنج زندگی مردم این کشور را انکار و هر صدای ناخوشایندی را به توطئه و نفوذ دشمن مرتبط می‌سازند و بر این مبنا فرمان به غل و زنجیر کشیدن تهی‌دستان و گرسنگان می‌دهند. قصه پراز آب چشم چند نفری که برای تهیه این گزارش کوتاه با آنها مصاحبه کردیم، نه فریب و افسانه برای تشویش اذهان عمومی بود و نه محصول

توطئه‌هایی‌های ایادی بیگانه. گویاترین حرفی که در این خصوص میتوان گفت را باید از زبان یکی دیگر از فروشندگان کلیه، عبدالله اهل زاهدان بیان کرد که میگفت: «خانم در این مملکت اگر گوشی برای شنیدن وجود داشت، نه به گفتن من نیازی بود و نه به نوشتن شما. بگذرید از شنیدن فقر و فلاکت ما که آب از آب تکان نمی‌خورد.»

*زهره نجفی، دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه علامه طباطبائی.

فقر، آثار و پیامدهای گوناگونی دارد که یکی از آن‌ها بی‌تردید، آثار روانشناختی است. حوزه روان‌شناسی فقر شاید حوزه‌ای جدید و بدیع به نظر برسد، از نظر سندھیل مولاینیتین و الدار شفیر، نویسندگان کتاب «فقر، احمق می‌کند»، این کتاب، «علمی در حال شکل‌گیری» را توصیف می‌کند. علمی که تلاش دارد از زیربناهای روان‌شناختی کمیابی پرده بردارد و از این دانش برای درک پدیده‌های متعدد اجتماعی و رفتاری استفاده کند. مسئله این کتاب، این نیست که فقر انسان‌هایی ذاتاً احمق هستند و به خاطر احمق بودن فقیر شده‌اند، بلکه تأثیر فقر بر ذهن را مورد مطالعه قرار می‌دهد. استدلال نویسندگان این است که کمیابی، ذهن را تسخیر می‌کند. آزمایش‌های مختلف روان‌شناسی ثابت کرده‌اند، گرسنگی تأثیر قابل توجهی بر عملکرد مغز می‌گذارد و کسانی که روزها از حداقل کالری مورد نیاز بدن محروم بوده‌اند، به شکل معناداری توجه و یا شاید تمام ذهنیتشان به امور مربوط به غذا معطوف می‌شود و عملاً به صورت فیزیکی قادر نیستند به مسائل دیگر توجه چندانی داشته باشند. اما این تنها کمبود غذا نیست که چنین تأثیری بر مغز دارد، هر نوع کمیابی دیگری در زمینه‌های دیگر، مانند کمبود وقت، کمبود پول، کمبود اطرافیان (تنهایی) و سایر کمیابی‌ها نیز همین تأثیر را دارند. به یک تعبیر، علم اقتصاد، علم کمیابی هاست. مطالعه شیوه به‌کارگیری ابزار محدود برای رسیدن به خواسته‌های نامحدود، شیوه مدیریت کمیابی فیزیکی از سوی افراد و جوامع. اما به ادعای نویسندگان، کمیابی فیزیکی، امری متفاوت با «احساس کمیابی» است. قطعاً محدودیت‌های فیزیکی نقش دارند، پولی که در حساب پس‌انداز ماست، بدهی‌ای که بر گردن داریم، کاری که باید تکمیل کنیم. اما برداشت ذهنی ما از چیزهای مهم نیز تعیین‌کننده است: برای تکمیل کارمان چقدر زمان می‌خواهیم؟ آن خرید چقدر مهم است؟ این‌گونه خواسته‌ها به وسیله فرهنگ، پرورش، و حتی ژنتیک شکل می‌گیرند. اینکه آرزوی چیزی را داشته باشیم هم می‌تواند به فیزیولوژی ما مربوط باشد و هم به اینکه همسایه‌مان هم

آن چیز را دارد. اما نویسندگان می‌گویند برای ما فرقی ندارد که ترجیحات چیست. در عوض تمرکزمان به منطق و پیامدهای کمیابی معطوف است: وقتی احساس می‌کنیم چیزهایی که داریم خیلی کم است، چه اتفاقی برای ذهنمان می‌افتد و این اتفاق چگونه انتخاب‌ها و رفتارهای ما را شکل می‌دهد.

سندھیل مولایننتین استاد اقتصاد دانشگاه هاروارد و برنده «بورسیه نابغه» بنیاد مک‌آرتور است و در حوزه‌های اقتصاد توسعه، اقتصاد رفتاری و مالیه شرکتی فعالیت می‌کند. او از سال ۲۰۱۸ استاد محاسبات و علوم رفتاری در مدرسه کسب و کار دانشگاه شیکاگو شده است. الدار شفیر استاد روان‌شناسی در دانشگاه پرینستون و استاد موسسه علوم اجتماعی کمی در دانشگاه هاروارد است. او در حوزه‌های علوم شناختی، قضاوت و تصمیم‌گیری و اقتصاد رفتاری پژوهش می‌کند. کتاب «فقر احمق می‌کند» با ترجمه سید امیرحسین میرابوطالبی در سه بخش و ده فصل و ۳۶۹ صفحه توسط انتشارات ترجمان علوم انسانی در سال ۱۳۹۸ به چاپ رسیده و مورد استقبال فراوانی قرار گرفته است و ظرف چند ماه به چاپ پانزدهم رسیده است.

نویسندگان معتقدند، این کتاب قرار نیست حکم نهایی را صادر کند. بلکه دورنمایی جدید برای نگاه به مشکلی بسیار قدیمی فراهم شده است. مشکلی که باید به طور جدی به آن پرداخت و از این جهت، شاید بتوان این کتاب را یک دعوتنامه برای حضور در ردیف اول یک فرایند اکتشافی قلمداد کرد.

*مولایننتین، سندھیل و الدار شفیر، ۱۳۹۸، فقر احمق می‌کند، ترجمه امیرحسین میرابوطالبی، تهران: نشر ترجمان.

پنج نمونه از حمایت‌گری کارآمدی که با فقر جهانی مبارزه می‌کنند

مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه در چارچوب کوشش برای معرفی و تثبیت روش حمایت‌گری (Advocacy) و کاربرد مستقیم این روش در مقابله با مسائل و آسیب‌های اجتماعی از جمله فقر و نابرابری، فساد و تعارض منافع، به معرفی دستورالعمل‌ها، پژوهش‌ها و کتاب‌های راهنمای حمایت‌گری برای مقابله با مضامین فوق می‌پردازد که بر اساس تجارب عملی در کشورهای مختلف جهان طراحی و تدوین شده‌اند. در گزارش زیر که در دهم آوریل سال ۲۰۱۸ از سوی بنیاد بورگن انتشار یافت، پنج نمونه از حمایت‌گری اجتماعی کارآمد که با فقر جهانی مبارزه می‌کنند، آورده شده است. پروژه بورگن (Borgen Project)، سازمانی غیرانتفاعی است که به منظور مقابله با فقر و گرسنگی در سراسر جهان فعالیت می‌کند. این کمپین، در سال ۲۰۰۳ و در سیاتل با مدیریت کلینت بورگن (Clint Borgen) آغاز به فعالیت نمود. مشخصات کامل منبع و لینک دریافت نسخه انگلیسی در انتهای این گزارش آمده است.

مواردی که در ادامه به آن‌ها اشاره می‌شود، پنج روش مؤثر و کارآمد جهت استفاده‌ی افرادی است که برای پایان دادن به فقر جهانی و ایجاد تغییر، فعالیت و حمایت‌گری می‌کنند. در حالی که برخی از این روش‌ها مانند تماس با مقامات رسمی منتخب- آسان تر از سایر روش‌ها (مانند مسافرت به کشور دیگر) می‌باشند؛ هر روش به نوبه‌ی خود ارزشمند است. همچنین، هر آنچه که مردم برای حمایت از تغییرات در پی می‌گیرند نیز اهمیت دارد. لازم به ذکر است که مدت زمانی که برای حمایت‌گری از یک تغییر تا اجرای اقدامات مؤثر به طول می‌انجامد، چندان مهم نیست.

نمونه‌ی اول: آموزش به افراد حاضر در محل کار یا محیط دانشگاهی در مورد فقر جهانی
در میان تمام نمونه‌های حمایت‌گری اجتماعی که مردم می‌توانند از بین آن‌ها انتخاب نمایند،

آموزش یکی از مهم‌ترین روش‌ها جهت حمایت از تغییر است. تا زمانی که مردم درباره‌ی یک مسأله آموزش نبینند، راهی برای تحریک دیگران به ایجاد تغییر وجود ندارد. یکی از راه‌های آموزش دادن به مردم درباره‌ی فقر، راهنمایی آن‌ها در مورد گزارشات دسته اول پیرامون مشکلاتی است که مردم در کشورهای مستمند روزانه با آن دست و پنجه نرم می‌کنند. به عنوان مثال، این تصویر می‌تواند از طریق نشان دادن مستندی درباره‌ی فقر به مردم محقق شود.

نمونه‌ی دوم: تماس با یک مقام رسمی منتخب و تشویق وی برای مبارزه با فقر جهانی
در حالی که یکی از مؤثرترین روش‌ها برای حمایت از تغییر، تماس با نمایندگان محلی است؛

بخش اول

مبارزه با فقر،
تبعیض و
نابرابری

کمتر کسی متوجه می‌شود که میزان تأثیر تماس یا نوشته از سوی یک مقام رسمی منتخب به چه میزان است. تماس با نماینده به مقام رسمی این امکان را می‌دهد تا بدانند چه موضوعی برای مردم مهم است و در نتیجه، این مهم می‌تواند به یک تغییر عملی در رابطه با فقر جهانی تبدیل شود.

مقامات منتخب وقت زیادی برای سروکله زدن با هر موضوعی که بر روی میز آن‌ها قرار می‌گیرد، ندارند؛ از این رو، آن‌ها عموماً زمان کاری خود را به موضوعات مهم برای افرادی که در منطقه‌ی آن‌ها زندگی می‌کنند، تخصیص می‌دهند. نمایندگان تصور می‌کنند که موضوعات مهم، موضوعاتی هستند که مردم در ناحیه تحت نظارتشان، با آن‌ها مطرح می‌کنند.

نمونه‌ی سوم: داوطلب شدن به منظور کمک به مبارزه با فقر جهانی

یکی از روش‌های حمایت‌گری اجتماعی که با موضوع "مبارزه با فقر جهانی" در ابتدا به ذهن متبادر می‌شود، فعالیت‌های داوطلبانه است. به طور کلی دو نوع از فعالیت‌های داوطلبانه وجود دارد:

- داوطلب شدن برای یک گروه محلی که در زمینه‌ی آگاهی بخشی از فقر جهانی فعالیت می‌کند.
- داوطلب شدن برای یک سازمان امدادی که در کشور دیگر جهت تبیین موضوعاتی که از فقر جهانی ناشی می‌شوند، فعالیت می‌کند.

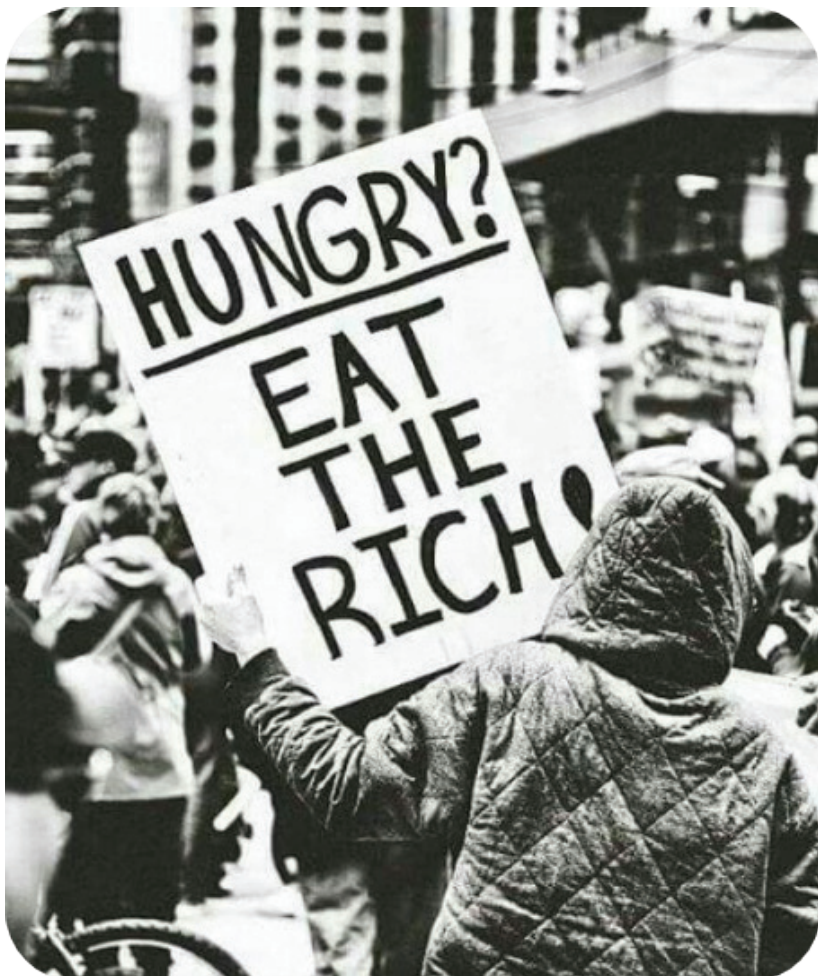
در حالی که هم افزایش آگاهی درباره‌ی یک موضوع و هم تلاش جدی جهت تبیین مسأله مهم است؛ این‌که مردم بیشتری از آن موضوع آگاهی پیدا کنند، تضمین کننده‌ی آنست که مردم تلاش خواهند کرد تا برخی از اشکال راه حل‌ها را پیدا کنند.

نمونه‌ی چهارم: آموزش جامعه‌ی بزرگتر درباره‌ی فقر جهانی

باید اجازه داده شود تا اعضای جامعه درباره‌ی مشکلاتی که به واسطه‌ی فقر جهانی ایجاد شده است، مطلع شوند. یک راه آسان برای اطلاع مردم درباره‌ی فقر جهانی، نگارش نامه به سردبیر مجله یا روزنامه، ساخت یک نمایش کوتاه برای پخش در تلویزیون محلی یا نصب آگهی درباره‌ی انتشار اخبار پیرامون فقر موجود در جامعه است.

اطلاع‌رسانی به کل جامعه درباره‌ی فقر جهانی، حتی از آموزش افراد در محل کار یا مدرسه مهم‌تر است؛ چراکه، هرچه مردم بیشتری درباره‌ی مسأله مطلع شوند، احتمال آن‌که تغییر پایدار رخ دهد بالاتر است.

نمونه‌ی پنجم: برگزاری گردهمایی و تظاهرات درباره‌ی فقر جهانی
هرچند این مثال از سایر نمونه‌های حمایت‌گری اجتماعی دشوارتر است؛ با این حال، یکی از مؤثرترین روش‌های حمایت برای تغییر است. در صورتی‌که، گروه بزرگی از مردم برای یک موضوع مهم تشکیل گردهمایی دهند، افراد بیشتری از این مشکل مطلع خواهند شد. برقراری ارتباط با رسانه‌های مطرح و تحت پوشش قرار دادن این راه‌پیمایی‌ها، مسأله‌ی فقر جهانی را مورد توجه گروه وسیع‌تری از مردم قرار می‌دهد.

هر شخصی که تصمیم می‌گیرد تا به عنوان یک حمایت‌گر اجتماعی فعالیت کند، یک چرخ دنده‌ی کوچک و بسیار مهم در ماشین تغییر است. تا زمانی که هر شخص تلاش اندکی برای حمایت‌گری از یک موضوع مانند فقر جهانی، داشته باشد؛ این امر می‌تواند هم آگاهی از یک مسأله را بالا ببرد و هم راه‌حل‌هایی را خلق و ایجاد کند.

منبع:

<https://borgenproject.org/advocacy-examples-fight-global-poverty-5/>

*ترجمه: مونا امیری، دانشجوی دکتری اقتصاد دانشگاه علامه طباطبائی.

در این راه‌پیمایی‌ها فرصت قابل توجهی جهت اطلاع‌رسانی به مردم درباره‌ی سازمان‌های حمایت‌گری / آگاه‌سازی وجود دارد که درباره‌ی چگونگی مبارزه با فقر جهانی اطلاع‌رسانی می‌کنند و همچنین اگر راه‌پیمایی به اندازه‌ی کافی بزرگ باشد، به صورت یک کنفرانس مطبوعاتی در سراسر کشورها پوشش داده می‌شود.

مهم‌ترین وجه حمایت‌گری، جلب کردن توجه مردم به موضوعات عمیق و خاص است. اقدامات ویژه‌ای که افراد به هنگام حمایت‌گری برای ایجاد تغییر انجام می‌دهند؛ البته که مهم است، اما آگاه‌سازی تعداد بیشتری از افراد نسبت به موضوع و ترویج این‌که مردم بیشتری به عنوان حمایت‌گر یک تغییر شوند، برای بلند مدت نتایج بسیار مؤثرتری را در پی دارد.

بخش اول
**مبارزه با فقر،
تبعیض و
نابرابری**

 توانمندسازی
توسعه پایدار

ثبات اقتصادی و مسئله فقر در ایران

معرفی کتاب

بعد اقتصادی بررسی می‌کنیم و چراکه ابعاد دیگر آن خارج از تخصص نگارنده است.

تورم و اثر آن بر نابرابری

بی‌ثباتی اقتصادی کلان علاوه بر تضعیف رشد اقتصادی، توزیع درآمد را نامتعادل‌تر کرده و به تبع آن فقرا را نیز متأثر می‌کند. در این زمینه بسیاری از پژوهش‌ها نشان داده‌اند که اقتصادهای دارای بی‌ثباتی اقتصادی کلان بیشتر از سایر اقتصادها از توزیع درآمد نامتعادل‌تر برخوردارند. در یک محیط بی‌ثبات اقتصادی کلان با نرخ تورم بالا و پر نوسان، عموماً فقرا نسبت به اقشار مرفه کمتر قادرند ارزش واقعی درآمدها و دارایی‌های خود را در برابر تورم حفظ کنند چراکه فقرا بخش بسیار عمده‌ای از درآمد خود را به شکل پول نقد نگه داشته و توانایی سرمایه‌گذاری در دارایی‌های ثابت را ندارند بنابراین تورم به سادگی از ارزش دارایی‌های آن‌ها خواهد کاست. با توجه به تعریف تورم مبتنی بر افزایش سطح قیمت‌ها، وجود همبستگی مثبت بین نرخ تورم و میزان فقر در جامعه قابل توجهی به نظر می‌رسد. نگاهی به آمار تورم و رابطه آن با سایر متغیرهای اقتصادی در ایران نشان از نوسان زیاد این متغیرهاست. برای مثال در سال‌های ۹۱ تا ۹۳ که نرخ تورم بالایی را شاهد بودیم نرخ رشد اقتصادی (حتی منفی) و حداقل دستمزد واقعی کاهش چشمگیری داشته است.

این یادداشت در ارتباط با جشنواره فقرپژوهی سال ۱۳۹۸ به مناسبت روز پژوهش نگاشته شده است. این جشنواره با هدف تقدیر از پایان‌نامه‌های برتر دانشجویی در حوزه فقر برگزار می‌شود و پایگاه اطلاع‌رسانی آن به آدرس <http://poverty-research.ir> در دسترس است. مفهوم فقر همیشه با نحوه توزیع درآمد ملی و یا درآمد سرانه همراه است. این در حالی است که فقرا از ابعاد دیگری مانند سوتغذیه، کمبود آب سالم و برق، کمبود آموزش و سطح پایین استاندارد زندگی و مواردی از این قبیل همواره در معرض آسیب هستند. از این رو، تمرکز بر تنها یک بعد مانند درآمد ممکن است موفقیت سیاست‌گذار را در حل این مسئله تقلیل دهد. امروزه تنها نمی‌توان عامل اقتصادی فقر را در نظر گرفت بلکه فقر چندبعدی است. از منظر اقتصادی حق کار کردن و داشتن درآمد کافی، از منظر اجتماعی دسترسی به مراقبت‌های بهداشتی و آموزش، از منظر سیاسی آزادی تفکر، بیان و مشارکت و نهایتاً از منظر فرهنگی حق حفاظت از هویت فرهنگی همگی مواردی است که یک شهروند در حالت عادی آن را داراست ولی فقرا از تمامی منظرهای زیر با کمبود مواجه هستند. بنابراین برای مبارزه و ریشه‌کن کردن فقر نه تنها باید از چندین بعد به مسئله نگاه کرد بلکه تنها یک نهاد یا دستگاه اجرایی نیز نمی‌تواند به تنهایی با این مسئله روبرو شود. با عنایت به این موضوع در این یادداشت مسئله فوق را تنها از

آمار تورم، رشد اقتصادی و حداقل دستمزد طی سالهای ۱۳۹۶-۱۳۸۸

سال	۸۸	۸۹	۹۰	۹۱	۹۲	۹۳	۹۴	۹۵	۹۶
نرخ تورم-درصد	۱۰/۸	۱۲/۴	۲۱/۵	۳۰/۵	۳۴/۷	۱۵/۶	۱۱/۹	۹	۹/۶
رشد اقتصادی-درصد	۰	۵/۷	۳/۱	-۷/۷	-۰/۳۰	۳/۲۰	-۱/۶۰	۱۲/۵۰	۳/۷۰
حداقل دستمزد واقعی-هزارریال	۱۰۷۱۹۵	۱۰۹۵۱۸	۹۸۳۵۲	۸۸۹۰۵	۸۲۴۴۷	۸۹۲۱۸	۹۳۲۲۹	۹۷۴۶۰	۱۰۱۷۳۱

ثبات اقتصادی کلید کنترل فقر

تأثیرپذیری فقرا از رشد اقتصادی و رشد اقتصادی از بی‌ثباتی اقتصاد کلان و نیز تأثیر آن بر درآمد سرانه و توزیع درآمد در کشور ضرورت توجه به ثبات محیط اقتصاد کلان را بیش از پیش آشکار می‌کند. فهم شدت تأثیرپذیری فقرا از نوسان شاخص‌های اصلی اقتصاد کلان می‌تواند سیاست‌گذاران اقتصادی را در تنظیم برنامه‌های راهبردی کاهش فقر و سیاست‌های حمایت از فقرا یاری دهد. در نهایت باید تأکید شود که اولین قدم در راه کاهش و ریشه‌کن کردن فقر ایجاد محیط اقتصادی با ثبات است. کاهش اتکای شدید بودجه و درآمدهای دولت به منابع نفتی موضوع تازه‌ای نیست لکن در این شرایط تحریمی ضرورت آن بیش از پیش احساس می‌شود. برداشت بی‌رویه از حساب ذخیره ارزی به دلیل کاهش درآمدهای نفتی، نقدینگی انباشت شده به دلیل عدم اعتماد مردم و سرمایه‌گذاران به فضای اقتصاد و نهایتاً افزایش هزینه‌های تولید به دلیل افزایش قیمت‌ها و به تبع آن افزایش بیکاری اجباری تنها نمونه‌های کوچکی از بی‌ثباتی اقتصاد ناشی از کاهش درآمدهای نفتی (به دلیل تکانه بیرونی تحریم‌ها) است.

سخن آخر اینکه گرچه فقر تک بعدی نیست اما به باور نویسنده بعد اقتصادی آن نسبت به سایر ابعاد سهم بیشتری در ریشه‌کن‌سازی این پدیده اجتماعی بازی می‌کند چرا که بسیاری از ناهنجاری‌های اجتماعی و سیاسی ریشه در مشکلات اقتصادی مردم دارد.

*افسانه شرکت، دانشجوی دکتری اقتصاد، سیاستگذاری عمومی، دانشگاه علامه

طباطبائی.

براساس آمار فوق در این فاصله زمانی متوسط نرخ تورم معادل ۲۸/۹ بوده از متوسط کل این ۹ سال (۱۷/۳۳) بسیار بالاتر است. همچنین متوسط نرخ رشد و متوسط حداقل دستمزد در بازه سه ساله مذکور به ترتیب معادل ۴/۹- درصد و ۸۹۹۰۱ هزار ریال است که اختلاف چشمگیری با متوسط کل خود (به ترتیب ۲/۰۷ درصد و ۹۶۴۵۱ هزار ریال) دارند.

با وجود آنکه بعضی از اقتصاددانان معتقدند که وجود یک تورم ملایم تأثیرات مثبتی بر اوضاع اقتصادی دارد اما عمده‌ترین قضاوت‌ها در ارتباط با رابطه تورم و فقر بدینانه است. نرخ تورم بالا نه تنها یکی از مهمترین عوامل مؤثر بر کاهش رشد اقتصادی است که فقرا را از طریق کاهش دستمزدهای واقعی و از دست دادن فرصت‌های شغلی موجود تحت تأثیر قرار می‌دهد. از منظر دیگر از آنجاییکه طبقات متوسط جامعه عمدتاً اقشار حقوق‌بگیر جامعه بوده و درآمد ثابتی دارند تورم روز به روز قدرت خرید این گروه را پایین‌تر آورده و اصطلاحاً فقر طبقه متوسط را رقم می‌زند.

وابستگی به نفت و اثر آن بر فقر

براساس تعریف عمومی، هر چه درآمد سرانه کشورها افزایش یابد حتی فقیرترین افراد جامعه هم از طریق ایجاد شغل بیشتر، درآمد بالاتر و نیز گسترش امکانات در روستاها سود خواهند برد. اما در کشورهایی که عمده درآمد آن‌ها وابسته به نفت است کوچکترین تکانه (چه درونی و چه بیرونی) می‌تواند اثر فزاینده‌ای بر توزیع درآمد در آن کشورها داشته باشد. در این صورت است که با کاهش درآمدها فقیران فقیرتر خواهند شد.

برای مثال سال ۱۳۹۰ سالی است که دلارهای نفتی به اقتصاد ایران سرازیر شدند. میانگین تقریبی قیمت هر بشکه نفت در این سال به ۱۱۱ دلار رسید و حجم صادرات نیز روزانه حدود دو میلیون بشکه بود که بر همین اساس درآمد حاصل از صادرات نفت خام، به رقم بی‌سابقه ۱۱۹ میلیارد دلار رسید. حال اگر نگاهی به آمار درآمد سرانه و توزیع درآمد (ضریب جینی) در این سال بیندازیم مشاهده خواهیم کرد که در سال فوق درآمد سرانه از نرخ رشدی معادل ۷/۱ درصد و ضریب جینی با کاهشی معادل ۰/۴ به رقم ۰/۳۷ رسیده است که نشان از بهبود توزیع درآمد در سال فوق دارد. اما از سال ۱۳۹۰ به این سو، با افزایش فشار تحریم‌های اقتصادی و کاهش قیمت و فروش نفت، رشد اقتصادی کشور به دامنه منفی وارد شد. متوسط صادرات نفت خام در این سال به ۱۰۴ میلیون بشکه در روز افزایش یافت، اما قیمت نفت با ۴۶ درصد کاهش، به ۴۵ دلار به ازای هر بشکه رسید. در این سال نرخ رشد درآمد ملی سرانه به منفی ۳/۵ درصد رسید. بنابراین به وضوح مشخص است که درآمد سرانه و توزیع درآمد در کشور به قیمت نفت و میزان درآمد دولت از صادرات نفت وابسته است و بنابراین هر نوع تکانه‌ای اعم از کاهش جهانی قیمت نفت و یا تحریم‌ها می‌تواند به سادگی توزیع درآمد در کشور را تحت تأثیر قرار داده و شکاف میان طبقه ثروتمند و فقیر را افزایش دهد.

فصل اول

اخبار برگزیده هفته

پیروز حناچی، شهردار تهران | پیروز حناچی، شهردار تهران در یازدهمین جشنواره پژوهش و نوآوری در مدیریت شهری، با اشاره به حاشیه نشینی، گفت: اگر هدف ما افزایش قیمت مسکن در شهر باشد، شهرها را به حاشیه هدایت می‌کند. رشد سکونتگاهی در تهران دو درصد است، در حالی که در حاشیه‌های شهر ۱۸ درصد شده است. حناچی به ساخت وسازها در شهر تهران اذعان کرد و افزود: هر کدام از برج‌ها در ولنجک می‌توانستند ۱۵ طبقه کاهش طبقه داشته باشند. اتفاقاتی که در یک ماه گذشته رخ داد، قطعاً ریشه در فقر دارد و شیوه اداره شهرها می‌تواند به کنترل فقر کمک کند.

<https://www.rouydad24.ir/fa/news/197479>

**آمار تکان دهنده از فقر خوراکی و پوشاک در
۳۲ شهرستان**

خبرگزاری ایسنا- ۲۴ آذرماه ۱۳۹۸

سید مرتضی بختیاری، رئیس کمیته امداد امام خمینی (ره) | رئیس کمیته امداد امام خمینی (ره) گفت: بر اساس پژوهشی که در سال ۹۶ از سوی کمیته امداد در ۳۲ شهرستان در خصوص فقر خوراکی و پوشاکی آغاز شده است، به اعداد تکان دهنده‌ای رسیده‌ایم. به گزارش ایسنا، سید مرتضی بختیاری در همایش فعالیت‌ها و دستاوردهای علمی کمیته امداد امام خمینی (ره) با بیان اینکه کل بودجه کمیته امداد که از سوی دولت به این نهاد اختصاص پیدا می‌کند، تنها ۴۶/۷ درصد از هزینه‌های آن را پوشش می‌دهد، افزود: مابقی

**فقر شدید سالانه ۱۰۰ میلیون انسان به دلیل
هزینه‌های مراقبت‌های سلامت**

خبرگزاری ایرنا- ۲۱ آذرماه ۱۳۹۸

آنتونیو گوترش، دبیرکل سازمان ملل متحد | دبیرکل سازمان ملل متحد در پیامی به مناسبت روز بین‌المللی پوشش سلامت، گفت غیر قابل قبول و ناعادلانه است که نیمی از جمعیت جهان هنوز به خدمات ضروری سلامت دسترسی ندارند و هر ساله ۱۰۰ میلیون نفر به دلیل هزینه مراقبت‌های سلامت دچار فقر شدید می‌شوند. آنتونیو گوترش با تأکید بر این که «پوشش سلامت افراد هرگز نباید به ثروت یا محل زندگی آنان بستگی داشته باشد»، گفت: درحالی که تعداد افرادی که به خدمات بهداشتی و درمانی دسترسی پیدا می‌کنند از گذشته بیشتر است، هنوز هم تعداد بسیاری از افراد از این خدمات محروم هستند.

<http://www.irna.ir/news/83591828>

رشد ۱۸ درصدی حاشیه‌نشینی در تهران

رویداد ۲۴-۲۳ آذرماه ۱۳۹۸

هزینه‌های کمیته امداد از سوی خیران تأمین می‌شود.

[/https://www.isna.ir/news/98092417565](https://www.isna.ir/news/98092417565)

نیمی از تهرانی‌ها جزء ۳ دهک بالای درآمدی هستند

خبرگزاری فارس- ۲۴ آذرماه ۱۳۹۸

نعمت‌الله ترکی، رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان تهران | رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان تهران با بیان اینکه ۷۸ میلیون نفر یارانه‌بگیر در کشور وجود دارد، گفت: ۴ میلیون و ۵۰۰ هزار خانوار در استان تهران ساکن هستند که از این تعداد، ۴ میلیون خانوار یارانه می‌گیرند. هنوز آماری از طرح معیشت یا یارانه بنزین ارائه نشده است. ترکی در پاسخ به این سؤال خبرنگار فارس که تهرانی‌ها بیشتر جزو کدام دهک‌های درآمدی محسوب می‌شوند، گفت: جزو سه دهک بالای درآمدی هستند و نیمی از آن‌ها جزو دهک‌های ۹، ۸ و ۱۰ درآمدی محسوب می‌شوند.

<http://fna.ir/ddstwa>

تخصیص سه هزار میلیارد ریال به بیمه زنان سرپرست خانوار

خبرگزاری ایسنا- ۲۴ آذرماه ۱۳۹۸

فاطمه ذوالقدر، عضو کمیسیون زنان مجلس شورای اسلامی | بنا به گفته فاطمه ذوالقدر، عضو کمیسیون زنان مجلس شورای اسلامی و اعلام معاونت زنان ریاست جمهوری، تعداد زنان سرپرست خانوار به بیش از سه میلیون و ۶۰۰ هزار نفر می‌رسد که این میزان، روند رو به رشدی دارد و از جمله علل افزایش آن می‌توان به طلاق، تصادفات، از کار افتادگی همسر، زندان و اعتیاد اشاره کرد. از این رو و بنا به گفته همین عضو فراکسیون زنان مجلس، در بودجه سال ۹۸ سه هزار میلیارد ریال به بیمه زنان سرپرست خانوار و بدسرپرست اختصاص یافته است.

[/https://www.isna.ir/news/98092417268](https://www.isna.ir/news/98092417268)

ایرانی‌ها در یک سال گذشته چقدر فقیرتر شده‌اند؟

همشهری آنلاین- ۲۵ آذرماه ۱۳۹۸

به گزارش همشهری آنلاین، آخرین نرخ تورم جامعه ۴۱ درصد برآورد شده و این میزان تورم بر روی زندگی مردم تأثیر بسیار زیادی گذاشته و بسیاری از دهک‌های جامعه را زیر خط فقر برده است. اردیبهشت امسال بود که مرکز پژوهش‌های مجلس در گزارشی اعلام کرد حدود ۲۳ تا ۴۰ درصد از جمعیت ایران در سال ۹۷ زیر خط فقر بودند. همچنین به گفته عضو کمیسیون اقتصادی مجلس، شاخص خط فقر ۳ میلیون و ۴۰۰ هزار تومان در سال ۹۷ تعیین شد و درآمد ماهانه ۵۵ درصد خانوارها کمتر از ۳ میلیون و ۴۰۰ هزار تومان است.

<https://www.hamshahrionline.ir/news/470558>

تحويل مسکن به خانوارهای دارای بیش از دو فرزند معلول در سال ۹۹

روزنامه ایران سپید- ۲۵ آذرماه ۱۳۹۸

محسن منصوری، رئیس بنیاد علوی | رئیس بنیاد علوی، گفت: در کشور خانوارهایی وجود دارند که حتی تا ۷ نفر عضو معلول دارند و این شرایط منجر به بروز مشکل در تأمین مسکن و تشدید فقر در آن‌ها شده است. به همین دلیل برای حدود ۱۴ هزار و ۱۰۰ نفر از خانوارهای دارای بیش از دو معلول فاقد مسکن، بنیاد مستضعفان تفاهم‌نامه‌ای را با بنیاد مسکن، سازمان بهزیستی کشور، خیرین مسکن ساز و سازمان ملی مسکن وزارت مسکن منعقد کرده است که بر این اساس، ۵۰ درصد هزینه ساخت مسکن این گروه را متقبل شده و قرار است تا پایان سال آینده تمام این افراد دارای مسکن شوند.

<http://www.iransepid.ir/News/19612.html>

۱۷

خبرنامه
مقابله با فقر
و نابرابری

شماره سی و نهم

۲۱ الی ۲۷ آذر ۱۳۹۸

تاریخ انتشار: ۳۰ آذر ۱۳۹۸

پیش بینی رشد اقتصادی ۴ درصدی در پنج سال آینده

خبرگزاری ایرنا- ۲۶ آذرماه ۱۳۹۸

مسعود خوانساری، رئیس اتاق بازرگانی | رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران اعلام کرد: براساس گزارش های اقتصادی، در پنج سال آینده رشد چهار درصدی برای اقتصاد ایران پیش بینی شده است. خوانساری افزود: پارسال رشد اقتصادی کشور منفی ۴/۸ درصد بود و بر اساس پیش بینی صندوق بین المللی پول در سال ۹۹ بین منفی ۸/۵ تا ۹/۵ درصد خواهد شد. وی با بیان اینکه برای دومین سال متوالی اقتصاد ایران با رکود روبرو است، اضافه کرد: چنانچه به همین روال پیش برویم، به میزان ۳۰ درصد عقب ماندگی نسبت به وضعیت اقتصادی سال ۹۶ جبران خواهد شد.

<http://www.irna.ir/news/83597355>

رتبه ۱۴۸ ایران در حوزه شکاف جنسیتی از میان ۱۵۳ کشور

خبرگزاری ایسنا- ۲۷ آذرماه ۱۳۹۸

لیلا فلاحتی، مدیرکل امور بین الملل معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری | مدیرکل امور بین الملل معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری با استناد به آخرین گزارش مجمع جهانی اقتصاد سال ۲۰۲۰ درخصوص شکاف جنسیتی، بیان کرد: ۱۰۰ سال زمان نیاز است تا شکاف جنسیتی در سطح جهانی رفع شود که این زمان در حوزه آموزشی به ۱۲ سال، در حوزه سیاست به ۹۵ سال و در حوزه اقتصاد به ۲۵۷ زمان سال برای رفع شکاف جنسیتی نیاز دارد. فلاحتی درباره وضعیت شکاف جنسیتی در ایران، گفت: امسال ۱۵۳ کشور در این گزارش مورد بررسی قرار گرفتند که در این میان ایران در رتبه ۱۴۸ قرار گرفته است.

<https://www.isna.ir/news/98092720321>

فصل دوم

سایر اخبار هفته

از تمامی دست‌اندرکاران خواست تا مسئله تغذیه را به صورت جدی در برنامه‌های حمایت اجتماعی مدنظر قرار دهند. به گزارش گروه اقتصاد بین‌الملل خبرگزاری فارس، سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد (فائو) در تازه‌ترین گزارش خود با اشاره به شیوع گسترده سوء تغذیه در منطقه آسیا و اقیانوسیه، تأکید دارد که برای به صفر رساندن گرسنگی طی دهه آتی، لازم است که هر ماهه ۳ میلیون نفر از ساکنان منطقه آسیا و اقیانوسیه از سوء تغذیه رهایی یابند.

🌐 <https://b2n.ir/600574>

وزیر نیرو خبر داد: احتمال افزایش ۷ درصدی قیمت آب و برق

روزنامه شرق-۲۱ آذرماه ۱۳۹۸

لیلامرگن، روزنامه نگار | وزیر نیرو در حاشیه هیئت دولت اعلام کرده است که تغییر قیمت آب و برق بیش از هفت درصد نخواهد بود. او تصمیم‌گیری درباره تغییر نرخ تعرفه‌ها را به آخر سال ارجاع داده است اما با توجه به اینکه قیمت بنزین هم افزایش سه برابری داشته، هرگونه تغییر در قیمت دیگر حامل‌های انرژی می‌تواند توازن بین هزینه‌های سبد انرژی خانوار با درآمد آن‌ها را به هم بزند. آیا با افزایش هفت درصدی قیمت آب و برق و با توجه به شوک تحمیل شده بر خانواده‌ها به دلیل تغییر یکباره نرخ بنزین، به اقتصاد خانوار فشار وارد نخواهد شد؟

🌐 <http://sharghdaily.com/fa/main/detail/244875>

چوب حراج به اموال عمومی؟

اقتصاد آنلاین-۲۱ آذرماه ۱۳۹۸

مرضیه امیری، روزنامه نگار | دولت می‌خواهد فروش دارایی‌های عمومی مانند اراضی، ساختمان‌ها، ماشین‌آلات، پادگان‌ها و خانه‌های سازمانی راه ۱۰ برابر کرده تا درآمدی معادل ۵۰ هزار میلیارد تومان به دست بیاورد. برنامه فروش اموال منقول و غیرمنقول چند سالی است که از سوی دولت‌ها در اسناد بودجه‌ای به‌عنوان یک منبع درآمدی در نظر گرفته می‌شود؛ اما دولت در روزهایی که فروش نفت از بالای یک و نیم میلیون بشکه به زیر ۳۰۰ هزار بشکه فروش روزانه رسیده، به جز فروش ۸۰ هزار میلیارد تومانی اوراق بدهی، حساب ویژه ۵۰ هزار میلیارد تومانی برای فروش اموال منقول و غیرمنقول که در واقع دارایی‌های عمومی محسوب می‌شوند، باز کرده است.

🌐 <https://www.eghtesadonline.com/n/23HD>

فائو درباره وضعیت سوء تغذیه در منطقه آسیا و اقیانوسیه هشدار داد

فصل تجارت-۲۱ آذرماه ۱۳۹۸

فائو ضمن هشدار درباره وضعیت سوء تغذیه در گرسنه‌ترین منطقه جهان آسیا و اقیانوسیه

۴۶۴ دانش آموز بازمانده از تحصیل در کردستان جذب شدند خبرگزاری ایرنا- ۲۲ آذرماه ۱۳۹۸

صدیقه عبداللهی، معاون آموزش ابتدایی آموزش و پرورش کردستان | معاون آموزش ابتدایی آموزش و پرورش کردستان گفت: با تلاش‌ها و پیگیری‌های انجام شده از اول سال تحصیلی جاری تا کنون، ۴۶۴ دانش آموز دختر و پسر بازمانده از تحصیل در استان، جذب مدارس شدند. عبداللهی افزود: تعداد ۱۳۹ نفر دیگر تارک و بازمانده در سطح استان شناسایی شدند که به دلایل مختلف هنوز جذب نشده و در تلاش برای جذب این تعداد در مدارس هستیم. وی با بیان اینکه این تعداد دانش آموز شناسایی و جذب شده مربوط به مقطع ابتدایی است، گفت: بازماندگان از تحصیل نیز مربوط به پایه اول ابتدایی و تارکان از تحصیل نیز از پایه دوم تا ششم را دربرمی‌گیرد.

[/http://www.irna.ir/news/83591628](http://www.irna.ir/news/83591628)

بیشترین افراد فاقد بیمه در کدام استان زندگی می‌کنند؟ تابناک- ۲۳ آذرماه ۱۳۹۸

امیرحریچی، معاون کل وزارت بهداشت | معاون کل وزارت بهداشت با بیان اینکه بیشترین افراد فاقد بیمه در استان تهران زندگی می‌کنند، گفت: حدود ۳ درصد از مردم پایتخت فاقد بیمه هستند و استان‌های خراسان شمالی، اصفهان و استان خوزستان در رتبه‌های دوم و چهارم قرار دارند. حریچی در خصوص رده سنی افراد فاقد بیمه گفت: ۵۴ درصد افراد بین ۲۰ تا ۴۰ سال فاقد بیمه هستند که این نشان می‌دهد افراد با تصور اینکه همیشه سالم هستند نسبت به بیمه شدن در این سن کوتاهی می‌کنند؛ درحالی‌که بروز برخی از بیماری‌ها مانند سکته‌های قلبی و مغزی در این سن اتفاق می‌افتد.

<https://www.tabnak.ir/fa/news/943994>

سه‌میه‌کنکورسز آزمون کارشناسی ارشد و سهمیه‌های کنکور خبرگزاری ایسنا- ۲۳ آذرماه ۱۳۹۸

در دفترچه امسال آزمون کارشناسی ارشد دو تغییر مهم ایجاد شده؛ اول اینکه بر اساس قانون ۵ درصد ظرفیت هر کد رشته محل به جانبازان زیر ۲۵ درصد و همسر و فرزندان آنان و «همسر و فرزندان رزمندگان با حداقل شش ماه حضور داوطلبانه در جبهه» اختصاص دارد (سه‌میه ایثارگران ۵ درصد ظرفیت). دوم اینکه طبق یک تبصره جدید در صورتی که سهمیه ۲۵ درصدی ایثارگران توسط داوطلبان مشمول سهمیه فوق تکمیل نشود، ظرفیت خالی مانده، ابتدا به مشمولین سهمیه ۵ درصدی ایثارگران که شرایط و حدنصاب لازم را داشته باشند، تخصیص یافته و اگر باز هم این ظرفیت خالی ماند، باقیمانده آن به داوطلبان سهمیه آزاد اختصاص یافت.

[/https://www.isna.ir/news/98092216112](https://www.isna.ir/news/98092216112)

توجه به معلولان روی کاغذ روزنامه تعادل- ۲۳ آذرماه ۱۳۹۸

در سال ۹۷ حتی یک ریال از بودجه اجرای قانون معلولان پرداخت نشد و در سال ۹۸ تاکنون تنها یک ششم بودجه پرداخت شده است. با این حال سال گذشته بودجه بهزیستی دو هزار و ۹۰۰ میلیارد تومان بود که برای سال آینده این رقم را به سه هزار و ۱۰۰ میلیارد رساندند. همچنین بودجه قانون حمایت از حقوق معلولان سال گذشته با رقم یک هزار و ۱۰۰ میلیارد تومان تأیید شد و برای سال آینده این بودجه یک هزار و ۳۰۰ میلیارد تومان در لایحه بودجه ۱۳۹۹ تعیین شده است؛ در واقع بودجه بهزیستی در لایحه بودجه سال ۹۹ نسبت به قانون بودجه سال گذشته، ۸/۹ درصد افزایش داشته است.

<https://b2n.ir/158978>

گزارشی از زندگی بومیان و کارگران مهاجر در منطقه آزاد: مطرودان کیش

عصر ایران - ۲۶ آذرماه ۱۳۹۸

مرضیه امیری، روزنامه نگار | صدای مردم بومی را از خاک زیر یکی از هتل‌ها می‌توانیم بشنویم؛ اولین هتل کیش؛ هتلی که سال ۵۴ در زمینی به مساحت ۵۵ هزار مترمربع افتتاح شد و حالا یکی از بهترین نقطه‌های جزیره به حساب می‌آید. برای ساخت این هتل و محوطه‌های اطراف آن زمین‌های بومیان را می‌خرند و در مقابل، خانه‌های ۴۰ تا ۵ متری برای آن‌ها می‌سازند؛ خانه‌هایی که اکنون محله صفین کیش را شکل داده و به قول خود بومیان منطقه، محل تبعید آن‌هاست. در این محله صاحبان اصلی جزیره کیش، یعنی بومیان آن زندگی می‌کنند و کارگران مهاجر همنشین آن‌ها هستند. محله و مردمانی که عظمت مدرن پاساژها و هتل‌ها مخفی‌شان کرده است.

<https://www.asiran.com/fa/news/704085>

سهم رفاه اجتماعی در بودجه ۹۹

اقتصاد آنلاین - ۲۶ آذرماه ۱۳۹۸

هر ساله بخش رفاه اجتماعی، سهم قابل توجهی از بودجه داشته است. براساس اعلام محمدباقر نوبخت رئیس سازمان برنامه و بودجه، در لایحه بودجه سال آینده، بخش رفاه اجتماعی ۲۲/۵ درصد از بودجه عمومی را به خود اختصاص می‌دهد. براین اساس، از بودجه ۴۸۴ هزار میلیارد تومانی سال آینده، نزدیک به ۱۰۹ هزار میلیارد تومان برای رفاه اجتماعی هزینه خواهد شد. یکی از زیربخش‌های اصلی این بخش، فصل بیمه‌های اجتماعی است. دولت در لایحه سال آینده، ۴۹ تکلیف بیمه‌ای از بازنشستگان و نیروهای مسلح گرفته تا قالیبافان و رانندگان برای خود پیش‌بینی کرده است.

<https://www.eghtesadonline.com/n/23b8>

تبلیغ انتخاباتی با دستمزد کارگران

روزنامه شرق - ۲۴ آذرماه ۱۳۹۸

علی ساری، نماینده مجلس شورای اسلامی | عضو کمیسیون اجتماعی مجلس گفت: مجلس کارگروه ویژه‌ای برای بررسی افزایش حقوق کارگران تشکیل داده است. آن‌طورکه ساری اعلام کرده، قرار است مجلس در این کارگروه به‌طور واقعی وضعیت معیشتی کارگران را بررسی کند. اطلاعات دقیقی از نحوه شکل‌گیری این کارگروه، اعضا و هدف تشکیل آن در دسترس نیست؛ اما با توجه به اینکه حقوق و دستمزد کارگران در شورای عالی کار تعیین می‌شود، سؤال‌هایی را در زمینه تشکیل این کارگروه به موازات شورای عالی کار در ذهن مخاطب ایجاد می‌کند. نمایندگان کارگری نیز تصمیم مجلس برای ورود به مسئله حقوق کارگران را اقدامی نمایشی در آستانه انتخابات مجلس توصیف می‌کنند.

<http://sharghdaily.com/fa/main/detail/245016>

از هر ۱۴۵ دانش‌آموز یک نفر در خطر اعتیاد است

خبرگزاری ایرنا - ۲۶ آذرماه ۱۳۹۸

نادر منصور کیایی، مدیرکل دفتر آسیب‌های اجتماعی وزارت آموزش و پرورش | به گفته نادر منصور کیایی، مدیرکل دفتر آسیب‌های اجتماعی وزارت آموزش و پرورش، هم‌اکنون ۱۰۰ هزار دانش‌آموز در معرض خطر اعتیاد ۱۰ هزار دانش‌آموز دیگر مصرف‌کننده مواد مخدر هستند. این آمار نشان از بروز مسئله به‌غایت مهمی است که می‌تواند تبعات گسترده‌ای برای جامعه به همراه داشته باشد. چرا که می‌توان گفت از جمعیت قریب به ۱۴ و نیم میلیون نفری دانش‌آموزان، از هر ۱۴۵ نفر دانش‌آموز، یک نفر در معرض خطر جدی اعتیاد قرار داشته که تجربه یکبار مصرف را دارند.

<http://www.irna.ir/news/83597537>

توانمندسازی
مؤسسه تخصصی

خبرنامه مقابله با فساد و فقر
به سفارش معاونت رفاه اجتماعی
مجری: مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه

 <https://www.instagram.com/iranbssc/>

 <https://t.me/IranBSSC>

 <https://www.aparat.com/IranBSSC>

 <https://www.linkedin.com/company/iranbssc/>

 <http://iran-bssc.ir/feed/>